

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

T R S T - 13. februarja 1981
Leto XXXIII. - Štev. 3
Petnajstdnevnik - Quindicinale
Abbon. postale - Gruppo II/70
300 lir

Novi zapleti z globalno zaščito?

Še nekaj besed o boju za globalno zaščito. Gre za točko, ki jo komunisti nameravamo postaviti na prvo mesto skorajšnjega preverjanja med demokratičnimi in ljudskimi silami v Trstu. Gre za prejudicialno vprašanje, kajti ni mogoč programski ali politični sporazum z nikomer, če se najprej ne razčisti vprašanje odnosa do Slovencev, saj gre za vprašanje bodočnosti naših krajev.

Nismo obremenjeni, čeprav tudi nas peče prepoved slovenskega govora na Trgu Unità ob manifestaciji za miljsko ladjedelnico. Poudarjamo pa, da se nam zdi čudno, ko nekatere sile izkoriščajo nastali (in vsiljeni) položaj s tedanjo manifestacijo za napade na KPI. Ni prvič, da so komunisti ali druge sile postavile zahteve v zvezi s pravicami Slovencev, ki so jih druge politične sile (od Liste do KD) zavrnila. V tržaškem občinskem svetu in v deželnem svetu Furlanije-Juljske krajine je to praksa. Ni pa vsakodnevna praksa, da se ost polemike preusmeri od sil, ki nosijo glavno krivdo, da silo, ki se je za pravice naše manjšine zavzemala in ni uspela. Izgubili smo bitko, najbrž tudi zato, ker smo bili postavljeni pred izsiljevanje prav v trenutku, ko je bila na kocki usoda zadnje tržaške ladjedelnice in 500 družin miljskih in tržaških delavcev. KD se sedaj izmika, češ da je postavila «veto» na slovenskega govornika samo pa Trgu Unità, ne pa na drugih trgih. Dobro pa vemo tudi, da

je v večdesetletni praksi veljalo, da se na glavnem tržaškem trgu ne prirejajo manifestacije prav zato, ker bi v nasprotnem primeru obstajala «nevarnost» slovenskih govorov.

Prav je bilo zato, da smo šli na Trg Unità demonstrirati, ker je bila s tem odstranjena predzadnja zapreka... Kajti vsakomur mora biti jasno, da bodo na glavnem tržaškem trgu odslej tudi druge manifestacije in da bo tedaj zadone-la tudi slovenska beseda.

Toda grenki zalogaj, ki smo ga vsi požrli na Trgu Unità, ni edini zaskrbljujoči primer. Glede naše zaščite in boja za odobritev okvirnega zakona, ki naj priznava naše pravice, so tudi druge novosti.

Širijo se glasovi, da se Forlanijeva vlada izmika dani besedi in da ne namerava pripraviti lastnega osnutka zakona za globalno zaščito. Večkrat smo poudarili, da je to stvar vlade. Če nima svojega predloga, naj to uradno sporoči zbornici in senatu. To bo pomenilo, da se lahko prične razprava o ostalih zakonskih onutkih in KPI (tovarišice Grbčeve), PSI (Fortuna-Lepre), Aurelie Gruber Benco in SSK-PPTT (Fontanari). Ti zakoni zadostujejo za izčrpno razpravo in odobritev ustrezne zaščitne normative. Zato je sedaj naša naloga, da se borimo in enotno nastopamo v tem smislu: parlament naj pred koncem leta zaključi razpravo o naši zaščiti!

Vendar se širijo tudi drugi glasovi. Bajje namerava svoj zakonski osnutek o Slovincih pripraviti nič manj kot KD, točneje njena deželna parlamentarna skupina. Glede na ljudi, ki spadajo v to skupino (Toros, Beorchia, Bressani, Tombesi, Santuz itd) lahko že vnaprej predvidevamo, da bo demokrščanski zakonski osnutek slabši od onega, ki bi ga pripravila vlada s pomočjo lastnih predstavnikov v nekdanji posebni komisiji profesorja Cassandra. To lahko sklepamo že iz zaključnega dokumenta, ki ga je v imenu KD predstavil v tej komisiji njen videmski zastopnik, kakor tudi iz neuspešnih poskusov konstruktivnega soočenja med demokratičnimi furlanskimi katoličani in KD. V obeh primerih, predvsem pa na seminarju «Demokratične lige» v Vidmu je prišlo namreč do izraza dvoje: katoliška cerkev ima s svojo hierarhijo pozitiven odnos do manjšine, vendar je pri tem v popolnem nasprotju s stranko krščanske demokracije; drugič - prišlo je do tihe polemike med vsedrzhavnim voditeljem KD Gallonijem in krajevnim poglavarjem KD Bressanijem, kjer je slednji zagovarjal bolj zaprta stališča in tako javnosti razgalil, kje so zapreke in nasprotovanja naši zaščiti (pri nas, ne v Rimu).

Vsekakor pa KD veliko daje na ugotavljanje (preštevanje) manjšine, določanje številčnih razmerij med Italijani in Slovenci, določanje odstotka in «gostote» slovenskega prebivalstva v posameznih krajih. Pri tem najbrž računa, da bo v Benečiji ponovno ustra-hovala in z lahkoto manipulirala morebitno ljudsko štetje kot nekakšen «plebiscit» o državni pripadnosti.

Slovenci smo vedno odklanjali preštevanje, ker vemo, da bi ga oblasti obnile proti nam, njegovi (izkrivljeni in lažni) rezultati pa bi služili kot preteveza za omenjevanje ali zanikanje pravic.

Zato se moramo že sedaj pripraviti, kajti vedeti moramo, da bo jeseni letos splošno ljudsko štetje, kakršnega opravlja italijanska država vsako desetletje. Zelo verjetno je, da bo kdo skušal tokrat vsiliti splošno preštevanje manjšine v vseh treh pokrajinah naše dežele.

Da je tako priča več dogodkov. V sami vladni komisiji so se Slovincem nasprotni funkcionarji večkrat sklicevali na dejstvo, da je predstavnik slovenskih šolnikov v višjem svetu za javno šolstvo (prof. S. Pahor) predložil resolucijo, v kateri zahteva preštevanje vseh manjšin v Italiji «v šolske svrhe». To resolucijo je

(Nadaljevanje na 8. strani)

Proslava v Križu

TEKMOVANJE V JANIČARSTVU

Kot smo nekako že napovedali v prejšnji številki, se je že polegel prah, ki so ga dvignili socialisti in socialdemokrati po Pertinijevih vprašanjih o tem, ali deluje mednarodna teroristična centrala. Minilo je nekaj dni, ko je predsednik vlade Forlani v poslanski zbornici pojasnil, da vlada sploh nima nobenih dokazov o tem, da bi kje na tujem delovala centrala, ki vodi in oskrbuje teroriste v Italiji. Kvečjemu razpolaga z dokazi o tem, da si teroristične organizacije sredozemskega območja pomagajo med seboj. To pa so vsi vedeli že prej.

Kljub temu pa sta socialist Craxi in socialdemokrat Longo izjavila, čeprav skozi zobe, da sta z odgovorom zadovoljna. Seveda je zanimivo vedeti, zakaj sta zadovoljna z odgovorom, ki je v bistvu pomenil krepko klofuto njihovim tezam. Tudi sto smo že zapisali pred kratkim. Dosegla sta vsaj to, da sta spravila v zadrego predsednika republike Pertinija, češ «drugič naj raje molči», pri tem pa mislila predvsem na Pertinijeve televizijske govore, ki so nemalokrat spravili v zadrego vladne stranke. Zadovoljni so lahko tudi vsi, ker jim je uspelo na ta način v javnem mnenju zbrisati spomin na barantanje s teroristi ob ugrabitvi sodnika D'Urso ter škandalozni sklep socialistov, ki so rešili pred preiskavo bivšega ministra Gioie, čigar ime se najpogosteje pojavlja v zapisnikih komisije, ki proučuje dejavnost sicilske mafije.

Pač pa se je zaključil v «pat poziciji» nesluteni spor za prvenstvo med KD in PSI. Gre namreč za prvenstvo v priznanju, katera izmed dveh bo «ameriška stranka» v Italiji.

To niso mačje solze, čeprav se nam janičarstvo gnusi, posebno še, če prihaja s strani političnih sil, ki nam na vsakem koraku pripravljajo izpite o tem, ali smo dovolj samostojni od SZ in drugih komunističnih partij.

Brez vsakršnega sramu je namreč Craxijeva desna roka, poslanec Claudio Martelli, odpotoval v Washington na ustoličenje novega ameriškega predsednika «kovboja» Reagana. Pri tem se je pogajal z nekaterimi ameriški funkcionarji in jim po svoje opisal italijansko politično življenje. Med drugim je o komunistih govoril tako, kot so pisal v prvih povojnih letih, in sicer, da nam ne gre verjeti, ker navzven kažemo demokratično obličje, v resnici pa obstaja «druga KP», nekakšna partija v partiji, za katero ne ve niti Berlinguer. Ta partija naj bi bila filozofjska in torej glavna podpora teroristov rdečih brigad ter sovjetske agresivne politike...

Otročje čenče? Nam se zdi tako, vendar smo lahko upravičeno zaskrbljeni, če pomislimo, da je Reaganov zunanji minister, general Haig (bivši poveljnik marinčev v Vietnamu), postavil na noge teorijo, ki enači s terorizmom vsa osvobodilna gibanja širom sveta. Nova Reaganova in Haigova enačba je namreč preprosta: vsak poskus osvobodjanja narodov je v bistvu terorizem in ga podpira

SZ, zato pa ga morajo ZDA zatreti. Reagan bi torej Ameriki rad vrnil nekdanjo vlogo «svetovnega žandarja». Kaj je to pomenilo za Vietnam, vemo vsi, morda pa je kdo pozabil, kaj je svetovni žandar nakuhal v sosednji demokratični Grčiji s sedemletno dikaturo polkovnikov.

Golobradi Claudio Martelli ni šel v Washington samo kvasit babje čenče. Še je, z očitnim naročilom socialističnega tajnika Craxija, prepričat ameriške upravitelje, da je v Italiji edina zares «ameriška stranka» PSI in torej ne KD, ki so jo Amerikanci podpirali vsa povojna leta.

Res lepi primeri dostojanstva in čustva narodne neodvisnosti! Claudio Martelli pa se tega ne sramuje. Nasprotno, svojo tezo je razbobnal v izjavah za dnevnik «la Repubblica» in pojasnil, da Reaganovi funkcionarji sedaj zaupajo predvsem PSI, demokratijani pa bodo morali prestati «popravni izpit», če bodo še naprej hoteli predstavljati v Italiji ameriške interese. Obenem je Martelli pojasnil, da se bo sam Craxi podal v ZDA na pogovore z Reaganom, takoj po socialističnem kongresu v Palermu konec aprila.

Vest je zasejala zmedo in zaskrbljenost med demokratijani, ki so prav tako znani po tem, kako prenašajo zagovarjajo neodvisnost Italije. Najprej je predsednik vlade Forlani v poslanski zbornici napovedal, da bo Italija spremenila svojo zunanjo politiko in jo prilagodila novemu vetru, ki piha preko oceana. Forlani se je tako prenašal, da je najbrž zadučil znatno odgovornejša politika, kot sta kancler Schmidt in francoski predsednik Giscard. Ta sta ne nemudoma srečala in poudarila, da se ne nameravata odrediti poskusom obnove politike mednarodnega popuščanja in sporazumevanja. Drugi evropski narodi prav tako kažejo zaskrbljenost ob ameriški napovedi, da utegnejo ZDA začeti s proizvodnjo nevtronske bombe.

Forlaniju pa je šlo predvsem za to, da ameriški diplomaciji dokaže, da je KD še bolj filoameriška od Craxija. Dejansko je demokrščanski tajnik Piccoli že odpotoval v Washington in za nekaj mesecev prehitel pri Reaganu socialističnega tekmeča.

In kaj sedaj?

Politične stranke v Italiji stoje pred izbiro: pomladi bomo šli na volišča, ali za nekaj referendumov, ali na politične volitve po razpustu parlamenta.

Poglejmo, kaj se bo zgodilo, če bi glasovali o referendumih. Glavna zadevata zakon o splavu. V tem primeru bi se več ali manj ponovila razporeditev sil, kot za razporoko leta 1974. Na strani zagovornikov splava KPI, PSI in laične stranke (razen radikalcev), na nasprotni strani pa KD in MSI. Vladna večina bi se neizbežno razbila, saj ni cementa, ki bi obdržal vladno koalicijsko, kot je sedanja. Saj so nesoglasja na dnevnem redu, pa naj gre za terorizem, zunanji politiko in, sedaj, za gospodarstvo. Okrepila bi se demokratična alternativa, ki jo predlaga

KPI vsem naprednim in laičnim silam v Italiji.

Tega pa si vladne stranke nočejo privoščiti. Zato ni izključeno, da bo vladna kriza izbruhnila razmeroma kmalu. V tem primeru bi KD in PSI skušali prisiliti Pertinija, naj razpusti parlament in razpiše nove volitve. Na volitvah bi se vsi zagnali, kot stekli psi, proti komunizmu v duhu nove hladne vojne, za katero se zavzema novi gospodar v Beli hiši...

Vendar ni vse tako lahko. PSI bo imela konec aprila svoj kongres, se pravi tik pred začetkom kampanje za referendum. Upajmo, da bodo tovariši, s katerimi se pogostoma prepiramo, čeprav nas veliko skupnega veže že dolgo vrsto let italijanske zgodovine, znali premostiti trenutne zablode in bodo na kongresu povedali, ce so ameriška ali socialistična stranka. Mi si iskreno želimo, da bo odgovor socialističnega kongresa pozitiven. Upamo, da se bo socialistični kongres soočil s predlogom KPI o «demokratični alternativni» sedanjemu sistemu vladanja KD, saj se naša linija trenutno še najbolj približuje temu, kar je bila v preteklosti linija levičarske alternative, za katero so se uradno zavzemali vsi socialisti. Seveda, če je smisel naše demokratične alternative prav v najtesnejši programski erotnosti med silami delavske in laične levice. Ta smisel nudi levici nove možnosti ustvarjanja enotnosti, ki naj ne zadeva koncepta socializma, najbrž tudi zato, ker bi o njem razpravljali zelo dolgo, pač pa program demokratične obnove države in družbe sedaj, v osemdesetih letih. Riccardo Lombardi, ugledni teoretik levice PSI, predlaga skupen vladni program, glede katerega bi se KPI in PSI obvezali, ne da bi pri tem izgubili lastne identitete, ne da bi pri tem zbrisali idejnih in razrednih razlik. Je to možno? Upamo, da bo odgovor socialističnega kongresa šel v to smer.

sts

PRISPEVKI

Ob peti obletnici smrti Ela Pertota, darujejo hči Majda 10.000 lir, sin Mito 10.000 lir in žena Vida 10.000 lir za Delo.

Ob obletnici odhoda v partizane prispeva Branko Žerjal, Boljunec, 10.000 lir za VZPI-ANPI Boljunec in 3.000 lir za Delo.

V počastitev spomina pokojne sestre Katarine Sedmak, darujeta Karla in Francka Sedmak 14.000 lir za sklad Dela.

Ob poravnavi naročnine prispevajo za sklad Dela:

Ludvik Maver, Boršt, 4.000 lir; Josip Starc, Boljunec, 4.000 lir; Dorči Maver, Boljunec, 5.000 lir; Blažina Avgust, Štivan, 4.000 lir; Kristina Peric, Štivan, 4.000 lir; Albin Pertot, Nabrežina, 4.000 lir; Smotlak Stanislav, Mačkolje 125, 4.000 lir; Briščik Marija, Zgonik 18, 3.000 lir; Biekar Adalgiza, Ul. M. Praga 1, 5.000 lir.

V spomin na pokojnega Nina Pertota daruje Jelka Grbec 10.000 lir za sklad Dela.

Julka Peric daruje 2.000 lir za Delo.

V spomin na Ninoto Pertota daruje Mario Sirk, Križ 151; 10.000 lir za sklad Dela.

Fašisti predlagajo smrtno kazen, ker se jim toži po diktaturi

Nedavni izbruhi terorističnega nasilja ter krutost navadnega kriminala navajajo čedalje večje število ljudi, da se zatekajo k preprostim rešitvam. Med temi tudi k želji po ponovni uvedbi smrtne kazni, ki jo je Italija odpravila z republiško ustavo.

Tihi želji državljanov, ki so se s tem psihološko sprostili napetosti, ki jo vzbujajo dramatični dogodki, katerim smo vsak dan priča, so nemudoma ugodili neofašisti italijanskega socialnega gibanja z ljudsko peticijo, pod katero so zbrali že 600 tisoč podpisov. Peticija v bistvu predlaga, naj bi v Italiji oklicali vojno stanje in prepustili vojaškim sodiščem, naj razpravljajo o zločinih proti varnosti države. Vojaški zakonik namreč predvideva tudi smrtno kazen.

Slovenski bralec si ob vesti, da predlagajo dediči žalostnega dvajsetletja povratek k smrtni kazni, nikakor ne more zbrisati izpred oči opensko strelišče in bazovsko gmajno, Rižarno in Ulico Ghega. Povsod so bile izrečene smrtne kazni. Ob misli, kdo zbira take podpise, se vest vsakega Slovenca nujno sprašuje, kaj tiči za bregom. Pač po se lahko vprašamo, ali bi uvedba smrtne kazni zares pomagala v boju proti terorizmu in kriminalu.

Najprej preprosta ugotovitev. Kaj pomaga tudi najstrožja torej smrtna kazen, če nimamo policije in detektivov, ki bi zagotovili sodstvu krivce in dokaze o njihovi krivdi? Poglejmo primer terorizma ali osebnih ugrabitev. Večina krivcev ni za zapahi, pač pa na prostosti, ker jih niso odkrili. Naj plačajo z življenjem ljudje, ki so sicer krivi, a ne glavni krivci?

In še druga ugotovitev. Pogostoma se zgodi, da se tudi sodniki smotijo. V Italiji pa je tudi večkrat prišlo do namernega izkrivljanja preiskav v politične namene. Človeka lahko izpustimo iz zapore, če se mu medtem dokaže, da je bil nedolžen. Če bi v Italiji veljala za primere terorizma smrtna kazen, bi nedolžnim nihče ne mogel vrniti odvetnega življanja. Pomislimo samo za trenutek, kaj bi se zgodilo, če bi sodniki kaznovali s smrtjo. Ustreljen bi bil anarhist Pietro Valpreda, kateremu so šele po desetih letih najprej dokazali, da je nedolžen, sedaj pa mu spet sodijo. Morda pa tudi Pinelli in še kdo drug.

Tretja ugotovitev. Kdo so odloči z terorizem in zagrabi za orožje, natančno ve, da ga lahko v spopadu ubijejo. Dejansko je že dobra desetina nevarnejših teroristov bila ubita v spopadih s karabinjerji in policijo. Kljub temu se krutost teroristov ni omilila. Nasprotno. Terorist ve, da tvega življenje in se zato ne boji smrti. Zanj je najbrž huje živeti dol-

ga desetletja v ječi, sam z lastno vestijo in pod težo krvi, ki jo je preli. Če bi pa terorist vedel, da bo usmrčen, če ga policija zasači in prime, tedaj bo reagiral z največjo krutostjo. Da si reši življenje bo streljal na vsakogar, brez nikakršne previdnosti. Smrtna obsodba enega samega terorista lahko terja od države tudi življenja desetih policistov, karabinjerjev, sodnikov. Se spleča?

Končno so tu izkušnje drugih držav, kjer je bila smrtna kazen v veljavi. V Združenih državah navadni kriminal narašča, ne glede na obstoj plinskih celic in električnega stola. V Franciji delujejo teroristične organizacije, ki jim ni mar za giljotino. Enako na severnem Irskem, kjer veljajo britanska vešala.

Končno ne gre pozabiti, da je terorizem politični pojav in da se z njim lahko spoprime predvsem s političnimi ukrepi, množično izolacijo okolja, v katerem terorizem raste in se redi. Pa tudi z ozdravljanjem družbe, ki sili mlade ljudi v pustolovščino sločina.

Morda bo kdo pripomnil, da smrtno kazen posnamo tudi Slovenci. Že res. Toda upoštevati velja, da jugoslovanski

zakonik ne pozna dosmrtno ječe in da je za zločinca možna, v nasprotnem primeru, le kazen do 20 let strogega odvzema svobode. Pa še nekaj. Izvršitev smrtne kazni v Jugoslaviji po vojni lahko štejemo na prstih, posebno še v zadnjih 30 letih. Tudi ta podatek nam dokazuje, da gre za izjemo, ki potrjuje pravilo o nesmiselnosti smrtne kazni. Če bi jo odpravili tudi v Jugoslaviji, bi zaradi tega ne bila okrnjena državna varnost, saj je v največji meri odvisna od družbene samozaščite in strnjnosti jugoslovanskih narodov. Pravkar so v teku razprave o spremembah kazenskega zakonika. Morda je torej prava priložnost.

Misovcem pa vsekakor ne gre za izboljšanje italijanskega kazenskega zakonika, pač pa za prav nasprotno. Njihov cilj je, na valu gneva zaradi terorističnih dejanj, okrniti ustavne svoboščine, militarizirati italijansko družbo, stopiti še korak naprej na poti uveljavljanja diktature. Za to potrebujejo množično podporo in to podporo iščejo z zbiranjem podpisov za smrtno kazen. Mi jim teh podpisov ne smemo dati!

Obešeni talci v Ul. Ghega v Trstu, leta 1944

V ogledalu časa

Zvestoba receptu ni nujno zvestoba revoluciji

Ob 90. obletnici rojstva italijanskega
revolucionarja in marksističnega misleca
Antonia Gramscija

Devetdeset let bo te dni, kar se je rodil Antonio Gramsci, eden od ustanoviteljev komunistične partije Italije in med voditelji italijanskega delavskega gibanja tisti, ki je revolucionarno prakso najbolj dosledno povezal s teoretično analizo in se tako uvrstil med najpomembnejše marksistične mislece tega stoletja.

Kot organizator revolucionarnega delavskega gibanja se je Gramsci pojavil v času, ki je bil za to gibanje zgodovinska prelomnica – v času velike socialne krize, ki je silno razgibala italijanski delavski razred, ki je revolucionarno prakso obogatila z novimi oblikami delavske demokracije – delavski sveti v velikih tovarnah na italijanskem severu – in ki je tudi v Italiji pomenila praktičen in teoretičen spopad z reformizmom, ki je ob koncu prve svetovne vojne reševal buržoazijo pred revolucionarnim jurišem množic. Skupaj s Togliattijem, Terracinijem in Longom je bil Gramsci med ustanovitelji »Ordine Nuovo«, publikacije, ki je predstavljala zasnovo nove italijanske komunistične partije. Le-ta je nastala po tem, ko so leta 1921 dokončno šli po zlu vsi poskusi združitve italijanskega socialističnega gibanja. Že leto dni kasneje je Gramsci kot predstavnik KP Italije odšel v Moskvo v biro tretje internacionale, v Italijo

pa se je vrnil leta 1924, ko je bil izvoljen za poslanca v italijanskem parlamentu. Fašizem pa je tedaj že postal usoda italijanske družbe in Gramsci se je, potem ko je bila leta 1925 dokončno odpravljena svoboda tiska, leta 1926 znašel v fašističnem zaporu, v katerem je, star komaj 46 let, tudi umrl.

Teoretikova usoda

Kot marksistični mislec je Gramsci, kot že prej rečeno, relativno še vedno manj znan, ne samo zato, ker je njegov opus velik in še vedno predmet raziskav, marveč predvsem zato, ker mu stalinistična sivina dolgo ni dala na plano. Ko je Gramsci najbolj intenzivno ustvarjal, ko je najbolj intenzivno razčlenjal italijansko družbo, da bi v njej našel tiste vzvode, ki poganjajo kolesje družbene revolucije, se je oktobrska revolucija kot prva

proletarska revolucija že spreminjala v recept. V »marksizmu-leninizmu« za drugačne revolucionarne izkušnje, kot so bile tiste, ki jih je bila dala oktobrska revolucija, za dolgo časa preprosto ni bilo prostora in tako je Gramsci delil usodo mnogih drugih revolucionarnih teoretikov svoje dobe. Zato tudi ni čudno, da se je sama italijanska komunistična partija javno začela ukvarjati z Gramscijevo dediščino šele po letu 1956, se pravi po 20. kongresu KP SZ: prvi Gramscijev kongres je bil šele leta 1958 v Rimu, (drugi je bil leta 1967 v Cagliariju, tretji pa konec leta 1977 v Florenci). Gramsci je gradil na duhovni dediščini svojega rojaka Labriole, katerega prednost pred mnogimi kasnejšimi marksističnimi teoretiki ni bila samo v tem, da je bil marksist in Italijan, marveč tudi v tem, da je – če se izrazimo nekoliko nenavadno – prišel k marksizmu že relativno zrel; vendar pa po isti poti kot Marx sam, namreč preko dialektičnega zanikanja Heglovega idealizma. Gramsci je bil mnogostranski mislec in skorajda ni družbenega področja, o katerem v svojih zapiskih ne bi razmišljal; v zadnjih letih pa ga marksistični in nemarksistični avtorji še posebej intenzivno odkrivajo kot tistega marksističnega teoretika, ki se je prvi temeljiteje posvetil problematiki politike in politične dialektike ter v tej zvezi problematiki revolucionarne zavesti ter odnosa med vodstvom proletarskega revolucionarnega gibanja, revolucionarno stranko in množicami.

Gramsci je na tem področju nedvomno izpolnil praznino, zaradi katere je v delavskem gibanju konec minulega in v začetku tega stoletja prihajalo do mnogih praktičnih stranskih poti. Četudi se je Marx (leta 1843 v Kritiki Heglove filozofije prava) sicer začel ukvarjati s tako imenovanim področjem politične družbe in politike, pa se je njegovo kasnejše iskanje po letu 1848 izrazilo usmerilo k razčlenjanju politične ekonomije kapitalizma kot »anatomije meščanske družbe«, kajti treba je bilo v tistem času dokazati (ne samo v polemiki z meščansko mislijo in stvarnostjo, marveč tudi v polemiki z idealističnimi stranskimi potmi in delavskem gibanju), da so spreminjajoči se odnosi v materialni produkciji tisti, ki konec koncev opredeljujejo celotno družbeno nadgradnjo – in da meščanska družba spričo tega ni zadnja stopnica v razvoju človeške družbe. Tudi Lenin je moral s svojimi teoretičnimi razmišljanji odgovarjati na povsem drugačne potrebe revolucionarne prakse. Pred letom 1917 delavsko gibanje v Rusiji prav gotovo ni bilo množično, bilo je celo slabo organizirano, pa tudi institucije meščanske demokracije so bile ruski družbi znane predvsem iz pripovedovanja popotnikov, ki so hodili na Zahod. Relativno maloštevilen in slabo organiziran proletarijat v deželi brez sleherne formalne demokratične tradicije – to so bile tiste objektivne danosti, zaradi katerih se je Lenin pojavil predvsem kot teoretik majhne, trdne, centralizirane in ilegalne delavske partije in kot teoretik odsekanega revolucionarnega prevzema oblasti.

Okoliščine, ki so opredeljevale Gramscijevo revolucionarno misel, so bile spričo tega povsem drugačne od tistih, ki so opredeljevale Marxa, Engelsa ali Lenina. V primerjavi s svojimi velikimi predhodniki je bil Gramsci ne samo aktiven politik in ustvarjalen teoretik, marveč tudi vodja takšne delavske stranke, ki se je že lahko opirala na množično, relativno ozaveščeno in dobro organizirano

delavsko gibanje. Kot pripadnik takšnega gibanja je Gramsci poskušal »delati revolucijo« z družbenimi orodji, ki so mu bila na voljo – in prav v tem sta tako njegova specifičnost pa tudi univerzalnost. Kot vodja delavske stranke, ki se je že lahko opirala na množično in dobro organizirano delavsko gibanje, si je Gramsci moral zastaviti vprašanje, ali so institucije formalne meščanske demokracije lahko orodje revolucionarne preobrazbe družbe.

Ko je Gramsci iskal odgovor na to vprašanje, je oblikoval vrsto izvornih teoretičnih analiz, ki niso dragocene le zato, ker pomenijo izvirni marksistični pristop k dani problematiki njegove dobe, marveč tudi zato, ker so aktualne še dandanes. Zanimive pa so tudi zato, ker niso omejene zgolj na problematiko revolucije v italijanskih razmerah (kot bi hoteli nekateri, ki Gramscija interpretirajo samo kot nekakšnega evrokomunisto ante litteram), marveč pomenijo splošno obogatitev zakladnice marksistične misli.

Antonio Gramsci (1891–1937)

Politika, boj za oblast – ali delež v njej – v areni, katere meje določajo institucije formalne meščanske demokracije, je bila dolgo zunaj neposrednega zanimanja delavskega gibanja. Četudi že dobro organizirano in na družbenem odru zasidrano si delavsko gibanje dolgo ni sprožilo vprašanja, kako izkoristiti svojo moč v političnem boju znotraj institucij formalne meščanske demokracije za doseg revolucionarnih ciljev. Reformistična socialna demokracija je bila – paradoksalno – tista, ki se je prva poskušala uveljaviti tudi v institucijah meščanske demokracije, vendar pa tako, da je meščansko družbo kmalu začela braniti pred revolucionarnimi spremembami, kar pa z Gramscijem seveda nima nobene opravke. *Revolucionarno* krilo delavskega gibanja se s politično strategijo dolgo ni ukvarjalo zato, ker je vladalo prepričanje, da revolucionarni del delavskega razreda resda deluje tudi v sistemu meščanskih institucij, vendar pa se z njimi sooča frontalno in je zatorej njegov cilj, te institucije odpraviti v celoti, jih v celoti revolucionarno zanikati; sam revolucionarni preobrat naj bi prišel kot nujna posledica dejstva, da prihaja spricho kapitalistične koncentracije do razdvajanja družbe na (vse večjo) večino proletarcev in vse manj meščanov – kapitalistov.

Kot že rečeno, je bilo marksistično iskanje v to smer za dolgo zaustavljeno. Desno, refor-

mistično krilo delavskega gibanja, ki si ji je prvo zastavilo vprašanje, kakšna naj bo vloga delavske stranke v politiki, se pravi v tistem boju za oblast, ki ga urejajo institucije formalne meščanske demokracije, se je ob koncu prve svetovne vojne znašlo v slepi ulici, saj se je pot reformistov iztekla ne v revolucionarni politiki, marveč, nasprotno, v prizadevanjih reformističnega krila socialne demokracije za politiko, ki je bila politika obrambe meščanske države pred socialistično revolucijo. V tem prav gotovo tiči eden od razlogov za to, da je iskanje v tej smeri zamrlo.

Drugi razlog, ki je imel močan vpliv na analizo politike v revolucionarni preobrazbi, pa je bila zmagovita oktobrska revolucija, zaradi česar se je strategija revolucionarnega delavskega gibanja – kot je zapisal Eric Hobsbawm – obrnila na povsem drugo stran, namreč k prizadevanjem, »povzročiti« oktobrske revolucije tudi drugje. (Praksa je kasneje – tako v revolucionarnih letih 1918–1920 v zahodni Evropi kot tudi na primerih jugoslovanske, kitajske, vietnamske in drugih revolucij – izpričala, da je bilo takšno prizadevanje zaman, kajti vse omenjene revolucije so se odvijale drugače kot oktobrska.)

Delavski razred kot hegemon družbe

Ko je Gramsci definiral politiko, jo je definiral kot »celoto praktičnih in teoretičnih dejavnosti, s katerimi vladajoči razred ne samo opravičuje in ohranja svoje gospostvo, marveč si prizadeva doseči tudi aktivno soglasje vladanih«. Ta definicija širi področje politike tudi na področje bodisi manipuliranja z množicami bodisi njihovega revolucionarnega osveščanja, po drugi plati pa je ne omejuje na razredno kapitalistično družbo, marveč ji odpira vrata tudi v družbo, ki nastane po revolucionarnem prevzemu oblasti.

Podobno kot Marx, je namreč tudi Gramsci obravnaval boj za presejanje meščanske družbe in kapitalizma ter boj za socializem kot kontinuum, kot sklenjen proces, v katerem je dejanski prevzem oblasti samo trenutek celotnega revolucionarnega procesa. Ko je Gramsci analiziral meščansko družbo, je ločil pojem oblasti buržoazije od pojma hegemonije, se pravi od pojma buržoazije kot družbene vodilne sile. Kar zadeva revolucionarno teorijo, ta ločitev ni nepomembna; medtem ko delavski razred lahko oblast prevzema s sorazmerno kratkim zgodovinskim aktom, pa sega njegov boj za to, da se uveljavi kot vodilna sila družbe, kot hegemon družbe, od časa pred revolucionarnim prevzemu oblasti do časa po njem. Takšno razmišljanje pa postavlja avantgardo delavskega razreda v pogojih formalne meščanske demokracije v drugačen položaj: od nje namreč terja, da še pred revolucionarnim prevzemu oblasti izkoristi institucije, ki si jih je zase in svoje vladanje ustvarila buržoazija, za to, da začne oporekati tej buržoaziji vlogo družbenega hegemon in da zoži njen manevrski prostor v samih institucijah formalne demokracije – »pozicijska vojna«. Ta ločitev Gramsciju dopušča možnost, da delavski razred začne oporekati buržoaziji vlogo hegemon v družbi, še preden pride do revolucionarnega preobrata; hkrati pa mora – in to je prav gotovo pomembno za tiste delavske stranke, ki so že na oblasti – v skladu z

Gramscijevim razmišljanjem delavski razred svojo vlogo hegemon na nadaljevanjem revolucionarne akcije v okviru revolucionarnega kontinuuma nadaljevati tudi potem, ko je že osvojil oblast. Naloga delavske avantgarde zato ni samo v tem, da osvoji oblast, marveč tudi v tem, da se s svojim delovanjem potrdi kot voditelj, usmerjevalec in zatorej hegemon družbe.

Iz takšne analize pa se je nujno moralo poroditi tudi vprašanje, kako dobiti revolucionarno soglasje množic, in prav to vprašanje, vprašanje vnašanja zavesti v delavske množice, vprašanje interakcije zavesti med vodstvom, stranko in množicami je Gramsci razčlenjal izjemno podrobno. Temu vprašanju oblikovanj kolektivne volje pa je Gramsci posvetil toliko pozornosti prav zato, ker je bil prepričan, da je ključ k revoluciji prav zavestna participacija množic pri preoblikovanju družbe. Ravno zato pa Gramsci – in tu se je približal Leninu, ki pa zaradi prerane smrti tega dela ni mogel dokončati – obširno razčlenjal vprašanje o politični organizaciji socialistične države, o procesih političnega odločanja v njej in o odnosu med oblastjo in ljudstvom. Klasiki marksistične misli se s tem vprašanjem niso veliko ukvarjali; in bilo bi ahistorično od njih kaj takšnega pričakovati; Lenin se je hotel problema lotiti v »Državi in revoluciji«, vendar pa dela ni uspel končati, medtem ko stalinizem tega problema ni hotel načenjati, ker bi sicer moral razčlenjati vprašanje etatično birokratske odtujitve oblasti. Bistvo Gramscijevega razmišljanja na tem področju je (in tu je Gramsci v nasprotju s prvo uspelo proletarsko revolucijo v zgodovini človeštva, ki vprašanju političnih institucij ni posvetila veliko pozornosti, izhajajoč iz prepričanja, da bo prevrat v družbenem produkcijskem načinu avtomatično postavil na nove temelje družbene odnose, da bodo torej novi medčloveški odnosi avtomatično stranski produkt tega prevrata), da tudi socializem potrebuje formalne in neformalne demokratične institucije.

Za razmišljanje o sodobnih gibanjih v mednarodnem delavskem gibanju ter v socializmu kot svetovnem procesu je Gramsci nedvomno dragocen pomočnik. Revolucionarno preoblikovanje družbe je zanj dolg proces, ki se začne še pred formalnim prevzemu oblasti in se nadaljuje tudi po njem. Tako kot je pred prevzemu oblasti naloga avantgardnega gibanja, boriti se v institucijah formalne demokracije za to, da buržoaziji zoži manevrski prostor, v katerem buržoazija izvaja svojo oblast, si mora to avantgardno gibanje vlogo hegemon zagotavljati tudi po prevzemu oblasti z ustreznimi revolucionarnimi procesi v ustreznih demokratičnih institucijah. Zanimivo je pri tem, da je bil Gramsci tisti, ki je prvi temeljiteje (ob Rosi Luxemburg, ki pa je ta problem obravnavala predvsem kot pojav v socialdemokratskem gibanju) analiziral problem birokratizacije v delavskem gibanju. Ob ugotovitvi, da mora biti delavska avantgarda venomer sposobna nastopati v vlogi družbene vodilne sile, v vlogi hegemon, pa je za Gramscija še posebej značilna – in za današnji čas gotovo aktualna – misel, da je revolucija zmagovita le tedaj, če jo sprejema večina.

Marjan Sedmak

Zakaj pogosto «black out»?

Te dni smo tudi v naših krajih doživeli več izpadov električnega toka. Že res, da so bili načrtovani in napovedani, vendar velja, da vsak izpad električnega toka priča o tem, da nekaj ni v redu v splošnem energetskem sistemu dežele in države.

Državna družba za električno energijo ENEL je, resnici na ljubo, omeljila izpade električnega toka na minimum tudi z množičnim nakupom električne struje v sosednjih državah, v Jugoslaviji, Avstriji in Švici. Kako dolgo bo to trajalo pa ne vemo, saj tudi omenjene države niso energetsko bogate, niti tradicionalne izvoznice energije.

Kaj storiti, torej? Italija je industrijsko razvita dežela, vendar je za njeno gospodarstvo značilno, da ne razpolaga s surovinami, niti z energetskimi viri. Oboje kupuje na tujem in na lastnih tleh predeluje, pri čemer sta važni tehnološka obnova in delovna sila. Zato pa je italijansko gospodarstvo tako mučno reagiralo v trenutku, ko se je nehalo zgodovinsko obdobje cenjenih energetskih virov v tretjem svetu. Nafta se je v dobrem desetletju podražila kot še nikoli prej, s tem pa tudi cena električne energije, ki je v Italiji za dve tretjini odvisna od nafte.

Nekdaj je proizvodnja elektrike v Italiji slonela na vodnih centralah in na toplotnih, v katerih so sežigali premog in lignit. Vendar so take toplotne kmalu opustili in jih zamenjali s sodobnimi, v katerih je gorela nafta. V padski nižini so iskali tudi metan in pridobili domač energetski vir, čeprav je razmeroma omejen za italijanske rastoče potrebe.

Pred skoraj 20 leti, ko je država nacionalizirala družbo za proizvodnjo električne energije, so nekateri začeli govoriti o nujnosti gradnje jedrskih central. Kaj kmalu so bili utišani in mnogi so v tem videli poseg velikih naftnih družb, ki niso hotele zapraviti tako občutljivega tržišča. Gradnjo jedrskih central je Italija odložila za celi dve desetletji in s tem nepripravljena vstopila v obdobje energetske krize zaradi podražitve cene surove nafte. V desetih letih se je cena električne energije potrojila, kar je nedvomno vplivalo tudi na ceno industrijskih proizvodov in splošni življenjski standard.

Vlada je medtem pripravila nove energetske načrte. Povratek k izkoriščanju premoga na množični osnovi se zdi neaktualen. Sodobne toplotne požirajo namreč ogromne količine premoga, tega pa je trebe prevažati. Računajo, da požre sodobna toplotna vrhano poln tovornjak rude vsaki dve minuti. Potrebne so torej nove in bolj drzne rešitve. Pri tem pa gre opozoriti na polemiko, ki je nastala ob objavi prvega energetskega načrta, ki je predvideval gradnje omejenega števila jedrskih central. Spor ekološkega značaja je namreč preprečil njihovo načrtovanje, saj ni bilo mogoče najti kraja, ki bi pristal na jedrsko centralo. In

vendar so jedrske centrale v tem trenutku krvavo potrebne, saj bi nudile Italiji kratek premor v energetske krizi in omogočile desetletje iskanja novih rešitev na osnovi najbolj sodobnih spoznanj na tem področju. Potrebna je hkrati tudi srednjeročna politika izkoriščanja metana, ki ga Italija namerava kupiti in preko plinovodov dovažati iz Sovjetske zveze in Alžirije.

V obdobju treh let potrebuje Italija vsaj 9 tisoč megawatov električne energije, sicer bo še na slabšem kot danes in bodo električni izpadi vsakdanja praksa s težkimi posledicami predvsem za proizvodnjo.

Gradnja jedrskih central pa terja vsaj 5 do 8 let časa, zato potrebuje Italija, če se bo odločila za to, najprej srednje ročni program premoščanja energetske krize. V tem pogledu velja geslo, da je najboljša energija — prihranjena energija. Vlada, dežele, pokrajine, občine in podjetja bodo morali razmišljati o možnostih varčevanja z dragoceno energijo in nadomeščanjem vsakdanjih energetskih virov. V mislih imamo, na primer, ogrevanje, kjer les in premog nista izgubila na aktualnosti. Nadalje združevanje delovnega urnika, kar omogoča varčevanje pri ogrevanju velikih podjetij in stavb. Nadalje možnost izkoriščanja premoga kot pogonsko sredstvo za tovarne vlake in pomorski prevoz, kjer je doslej bila potrošnja nafte nepopisno velika in neekonomska.

Temu programu strogega varčevanja z energijo bi moral slediti program kratkoročnega izkoriščanja drugačnih goriv za toplotne, najbrž predvsem metana in drugih naravnih plinov.

Tako bi Italija lahko prebrodila usodno petletje energetske krize od 1982 do 1987. Dotlej pa bi morala urediti omejeno število jedrskih central, ki naj bi zapolnile energetske vrzeli vsaj za eno de-

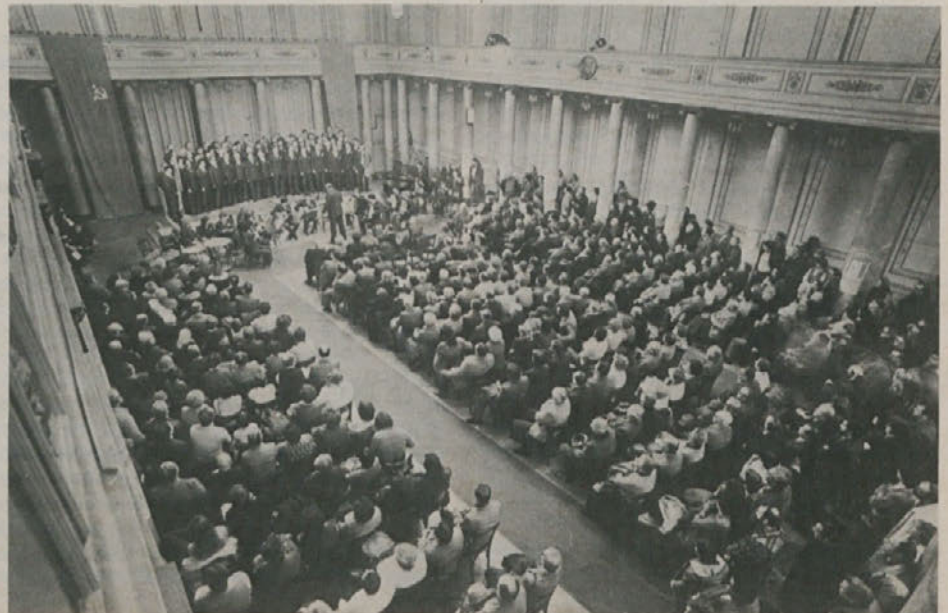
setletje ali tudi več. Medtem pa lahko znanost poišče še nove, alternativne energetske vire, kot so sonce, veter, geotermija, morsko valovanje in podobno. O tem se namreč veliko govori, vendar samo za omejeno rabo, medtem ko je alternativnost energetskih virov aktualno vprašanje bodočnosti svetovnega gospodarstva in ima celo politično obeležje, če pomislimo, da pomeni raznolikost energetskih virov konec koncev tudi politično neodvisnost države.

60 let Mira Žerjala

Miro Žerjal iz Boljunca je te dni slavil svojo 60. letnico. Zvestemu raznašalcu našega lista želimo, da bi še dolgo vrsto let zdrav, čil in požrtvovalen, predvsem pa zadovoljen sam s seboj in s svojim delom preživel v družbi vseh, ki ga imajo radi in ga cenijo. Uredništvo «Dela» pa mu želi, da bi ga še dolgo bral in širil med svoje bralce.

Ob svoji 60. letnici in v spomin na starše je Miro Žerjal iz Boljunca (št. 133) daroval za sekcijo KPI dolinske občine - 10 tisoč lir, za DELO - 10 tisoč lir, za zvezo borcev v Boljuncu - 10 tisoč lir, za kulturno društvo «Prešeren» - 10 tisoč lir, za ŠD Breg - 10 tisoč lir, za godbo na pihala iz Ricmanj - 10 tisoč lir, za vesele godce iz Boljunca - 10 tisoč lir, za godbo Breg - 10 tisoč lir.

Sekcija KPI Devin-Nabrežina obvešča, da bo v soboto, 21. februarja ob 18 uri KONGRES, v dvorani Igo Gruden v Nabrežini.

Proslava v gledališču «Verdi»

Proslave 60-letnice KPI v Križu in Trstu

Konec januarja se je v Trstu sklenil niz proslav ob 60-letnici KPI. Pravzaprav ne gre zgolj za proslave, pač pa za delovno poglobljanje v našo zgodovino, vlogo in pomen. Tako lahko prištevamo med te dejavnosti študijska srečanja in predavanja po sekcijah, kjer se je na stotine tovarišev soočilo s kritično presojo zgodovine KPI v Italiji in še posebej tu pri nas, v Trstu. Ta srečanja se nadaljujejo. Naj omenimo, naprimer, vrsto seminarjev, ki jo nameravajo prirediti partijske organizacije zahodnokraškega območja.

Slovenski komunisti smo se 60-letnice KPI spomnili z mladinskim tekom po vaseh zahodnega Krasa, od spomenika do spomenika padlim partizanom in, končno, s kulturno političnim sporedom v kriškem ljudskem domu. Tu sta spregovorila domačinka, pokrajinska svetovalka Sonja Sirk in član vsedržavnega tajništva KPI Giorgio Napolitano.

Naslednjega dne se je niz proslav zaključil z osrednjo manifestacijo v prostorih gledališča «Verdi». Nastopu TPPZ so sledili govori pokrajinskega tajnika Tonela, prve povojne slovenske poslanke Marije Bernetič — Marine in Giorgia Napolitana. Vsi so, med drugim, poudarili zgodovinsko povezanost usode boja revolucionarnega delavskega razreda in njegove avantgardne organizacije, komunistične partije, z bojem za samoodločbo in enakopravnost narodnih manjšin, torej Slovencev, pred vojno pa tudi Hrvatov. Ta boj se danes nadaljuje s podporo, ki jo KPI nudi zahtevi po priznanju zakonske zaščite slovenskemu prebivalstvu v Italiji.

Še spet o Kolonkovcu

V tržaškem občinskem svetu smo spet razpravljali o Kolonkovcu. Z glasovi ogromne večine svetovalec je tržaški občinski svet namreč odobril upravni sklep, ki bo omogočil nadaljnji povišek razlaščencem na Kolonkovcu za približno 10 tisoč lir več za vsak kvadratni meter zasežene zemlje.

Kako je do tega prišlo? Na eni izmed prejšnjih sej smo komunisti in socialisti zahtevali, naj pristojni odbornik skliče svetovalsko komisijo in prouči možnost, da bi razlaščencem zagotovili višjo odkupno ceno glede na zakonska določila. Vztrajno iskanje raznih možnosti je omogočilo občini, da je znižala dajatve, ki jih morajo gradbene zadruge plačati za ureditev socialnih storitev in urbanističnih infrastruktur. Gradbene zadruge bodo tako prihranile nekaj denarja, katerega lahko sedaj ponudijo razlaščencem. Občina pa bo, po potrebi, krila primanjkljaj za urejanje infrastruktur in storitev z deželnimi prispevki ali pa iz «sklada za Trst».

Na seji občinskega sveta je za KPI

spregovoril tov. Ugo Poli, ki je od vsega začetka bil zadolžen, da sledi zadevi na Kolonkovcu in skuša pomagati tam, kjer je pač mogoče. Tovariš Poli je župana in odbornike opozoril na obvezo občinskega sveta, da bo spremenil sedanje načrte za cenene in ljudske gradnje (PEEP), kajti nočemo, da bi se primer Kolonkovca ponovil kje drugje, pri sv. Ivanu ali na Opčinah. Odbornik Rossi se je izmikal, čeprav je priznal, da so v teku študije, ki naj ugotovijo možnosti revizije PEEP.

Pri tem ne smemo pozabiti na pomembno vprašanje: revizija PEEP pomeni, da mora občina izbrati nova področja za razlastitve, medtem ko Slovenci nočemo z dežja pod kap. Zato se strinjamo z vsemi, ki predlagajo predvsem preusmeritev teh načrtov v mestno središče, ki se nezadržno prazni in propada. Poleg tega pa je koristen predlog, naj bi demokratične sile s skupno akcijo skušale ugotoviti možnosti za izdelavo takih področnih načrtov, ki bi ne prizadeli kmetijstva in razvoja slovenskih zaselkov.

Sporočilo naročnikom

Dogaja se, da se nekateri naši naročniki pritožujejo, da DELA ne dobivajo redno, kljub vsem našim obljubam. Ugotovili smo; da biti naročen na komunistični tisk, pa še slovenski za nameček, ni tako enostavno. Biti poštar v ten naših vdojezičnih krajih pa je menda zelo naporno. Vsa ta popačena imena, pa kljukice na črkah in še ta grozna slovenska toponomastika... Poštar se, hočeš - nočeš, zmede. Tako se zgodi, da v vsej svoji zmedi ne najde več hišne številke kakega naročnika in časopis priroma nazaj na mojo pisalno mizo, opremljen z oranžnim kartončkom na katerem je prekrizan utemeljen in ustrezen vzrok, zakaj časopis ni bil dostavljen.

Ta teden sem dobila kar tri netočno naslovljene izvode. Res, da je to še sorazmeroma malo, toda vedeti morate, da so listki z naslovi že od nekdanj, saj smo jih bili svojčas ciklostilirali. Pa da gremo bolj podrobno: dva od treh izvoda sta prišla s Krmenke, se pravi z dolinskih poštnehi uradov. Na krmenki pa imamo sedem naročnikov in naslovi so za vseh enako natipkani, se pravi, priimek in ime, kraj in hišna številka. Poštne številke običajno ne napišemo, ker za vsak kraj in hišna številka. Poštne številke običajno ne napišemo, ker za vsak kraj posebej napravimo pa-

ket z natančnim naslovom dotične pošte. V poštnehi uradih porazdelijo izvode za posamezne kraje, poštarji si nato vorijo še to nepotrebno breme in gredo. Tu pa se nujno vprašamo: zakaj je pet naročnikov dobilo časopis, druga dva pa ne? Pošta je ugotovila, da je naslov pomanjkljiv, toda ali niso vsi listki z naslovi enaki? Pa še to: prav s Krmenke nam še nikoli niso vrnili nedostavljenih časopisov. Zakaj ravno tokrat in zakaj samo dva in ne kar vseh sedem hkrati?

Vemo sicer, da se zadnje čase v naših krajih poštarji kar vrstijo. Tu ostanejo le nekaj tednov, potem pa nam dodelijo drugega. Logično je torej, da krajev ne pozna, da so hišne številke zelo neredno raztresene v levo in desno. Toda kljub temu te popade sveta jeza, ko vidiš nedostavljeno pošto, pa še z utemeljitvijo, ki ne stoji ne na nebu ne na zemlji.

O vsem tem smo vas obvestili zato, ker bi želeli, da tudi sami sodelujete z nami. Pritožbe na dolinski poštnehi upravi niso pač zalegle; in najbrž tudi v drugih krajih ne bi. Ne preostane drugega, kot da poštarje od časa do časa povprašate, ali morda nima kaj pošte tudi za vas, in če bo kaj nerjal, mu kar lepo povejte, da imate pomanjkljiv naslov...

Nadaljevanje

višji šolski svet žal odobril soglasno. Stališča poklicnega predstavnika slovenskih šolnikov so prišla do izraza tudi v organizaciji AILCDM in pred kratkim tudi v vsedržavnem tisku (La Stampa). Pred kratkim je ta stališča osvojila tudi skupina socialističnih poslancev, ki v svojem okvirnem zakonu za vse manjšine v Italiji (razen Sardinice in Ciganov, vključno s Slovenci) uvajajo pojem preštevanja. Reči moramo, da se s pobudo socialističnih poslancev ne strinjamo in da po našem še vedno velja Fortunov zakonski osnutek, ki sploh ne govori o kakšnem ugotavljanju manjšine, pač pa le o «dvojezičnem ozemlju» vzdolž meje med Italijo in Jugoslavijo.

Taki spodrsjlaji predstavnika slovenskih šolnikov, ki v tem primeru molčijo kot ribe, oziroma skupine socialističnih poslancev, vsekakor ne koristijo skupnemu boju za globalno zaščito. Zato pa je prav, da sindikat slovenskih šolnikov po eni strani, kakor tudi krajevne organizacije PSI razčistijo in objavijo svoje stališče do preštevanja. Socialistični predstavnik v vladni komisiji, prof. Volčič, je do tega vprašanja dosledno zavzemal pravilno in enotno stališče, da preštevanje odklanjamo. Zato pa je tudi nesramen in neodgovoren vsak poskus, da bi z napadi nanj in na slovenske socialiste vnašali nov razdor med Slovenci. Kdor to dela (ali je že delal), ne razume skupnih koristi manjšine, pač pa le lastno zadržnost in malenkostne volilne interese svoje stranke! Razčiščenje je potrebno, seveda, da ne bo nihče imel «alibijev» za svoje početje proti interesom manjšine in v prvi vrsti prav KD. Pričakovali bi si tudi, da bo — naprimer — Slovenska skupnost objavila oceno svojih večkratnih pogovorov s krščansko demokratičnimi voditelji. So ti pogovori obrodili sadove? Kakšni so? Ali naj čakamo na objavo napovedanega zakonskega osnutka KD?

V tem trenutku ne potrebujemo takih ali drugačnih manevrov, pač pa čimvečjo akcijsko enotnost in množično zavzetost vseh Slovencev ter vseh demokratično čutečih Italijanov, kajti časi, katerim gremo nasproti niso lahko in vsak napačen korak bo lahko usoden.

DELO - glasilo KPI
za slovensko narodno manjšino
Direktor ALBIN ŠKERK
Ureja uredniški odbor
Odgovarja FERDI ZIDAR
Uredništvo in uprava:
Trst - Ulica Capitolina, 3
telef. 76.48.72, 74.40.47
Dopisništvo v Gorici: Ulica Locchi, 2
telef. 24.36
Poštnehi tekoči račun 11/7000
Letna naročnina 6.000 lir
Tisk: Tipo/lito Stella snc
Ulica Molino a Vento, 72 - Trst